

Sygn. akt II Ca 676/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Jerzy Dydo

SO Alicja Chrzan

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko (...) **SA w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 27 maja 2014 r., sygn. akt VIII C 1409/13

***uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu
w Wałbrzychu do ponownego rozpoznania.***

Sygn.akt II Ca 676/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27.05.2014r Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VIII Wydział Cywilny oddalił powództwo J. B. przeciwko (...) SA w W. o zapłatę 36.800 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia oraz o zasądzenie renty w wysokości 200 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 kwietnia 2011 roku powód J. B. brał udział w wypadku komunikacyjnym w wyniku którego doznał licznych i ciężkich obrażeń ciała. Kierujący samochodem był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S.A. W wyniku wystąpienia powoda do strony pozwanej z żądaniem wypłaty świadczeń odszkodowawczych, przyjęło zgłoszenie szkody od powoda i na jego podstawie przeprowadzono postępowanie likwidacyjne, które zakończono podpisaniem ugody.

Do wypadku doszło przy Ul. (...) w W., w godzinach wieczornych, obok której położony jest plac zabaw, ogrodzony. Na jezdni brak progów zwalniających oraz oznakowanego przejścia dla pieszych, na chodniku brak barierek zabezpieczających.

W dniu 14 listopada 2011 roku R. B. działając w imieniu małoletniego syna J. B. wyraziła zgodę na zawarcie ugody z (...) S.A. oraz oświadczyła, że kwota objęta ugoda zaspokaja całkowicie jej roszczenia w zakresie odszkodowania (kosztów leczenia, opieki, i dojazdów lekarzy) i zadośćuczynienia pieniężnego za przedmiotową szkodę na osobie i w związku z tym poprzez zawarcie tej ugody, zrzeka się wszelkich roszczeń w przyszłości w stosunku do (...) S.A., sprawcy zdarzenia, pełnomocnika, kancelarii oraz spółki (...) z o.o.

Postępowanie likwidacyjne zakończyło się dnia 22 listopada 2011 roku zawarciem ugody. W jej wyniku przyznano powodowi kwotę 32 000 zł, którą pomniejszono o 45% przyczynienia się powoda do powstania szkody. Ostatecznie kwota 17 600 zł została wypłacona tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania pieniężnego za przedmiotową szkodę (w tym kosztów leczenia, kosztów opieki osób trzecich, kosztów dojazdów do lekarzy). Zgodnie z § 3 poszkodowany powyższą kwotę przyjął i uznał, iż zaspokaja ona całkowicie jego roszczenia i zrzeka się wszelkich roszczeń w przyszłości. W tym okresie powód korzystał w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z pomocy Kancelarii (...).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie jest zasadne, ponieważ powód zawarł ugode, w której zrzekł się dalszych roszczeń w stosunku do strony pozwanej, a zarzut zawarcia ugody pod wpływem błędu był nietrafny. Sąd Rejonowy nie przeprowadził postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia wysokości szkody i zadośćuczynienia oraz potrzeby zasądzenia renty uznając, że powództwo co do zasady jest bezpodstawne, skoro strony uregulowały roszczenia powoda w ugodzie, a nie zachodziły warunki określone w art.918 § 1 kc do uchylenia się od skutków ugody.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację złożył powód zaskarżając wyrok w całości i zarzucił:

1. Rażąco naruszenie prawa materialnego tj. 56 kc w związku z art. 60 kc w związku z art. 917 kc poprzez ich niewłaściwe zastosowanie zamiast właściwego art. 101 § 3 krio w związku z art. 58 § 1 kc, co skutkowało błędnym oddaleniem powództwa i uznaniem czynności zrzeczenia się roszczenia przez przedstawiciela ustawowego małoletniego bez wymaganej zgody sądu rodzinnego za ważną.
2. Sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany materiał dowodowy polegająca na przyjęciu, że pozwany nie był legitymowany biernie, podczas gdy z ustaleń faktycznych Sądu wynikało, że pozwany uznał roszczenie w wysokości 32.000 zł. w ugodzie z dnia 21 listopada 2011 r., a jedynie nie dokonał jego zaspokojenia w całości,
3. Rażąco naruszenie prawa materialnego tj. art. 362 kc w zw. z art. 427 kc poprzez ich niewłaściwe zastosowanie zamiast prawidłowego art. 435 § 1 w zw. z 436 kc w zw. z art. 917 kc, wskutek czego pomimo ustalenia, że małoletni poszkodowany ani jego przedstawiciel ustawowy nie ponoszą wyłącznej winy ani odpowiedzialności za zdarzenie skutek którego małoletni poniósł szkodę, to Sąd błędnie zastosował tą normę.

Wobec powyższych zarzutów powód wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości względnie jego uchylenie i zwrot akt do ponownego rozpoznania i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za dwie instancje według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest zasadna.

Przede wszystkim trafny jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art.101 § 3 k.r.i.o w związku z art. 58 § 1 kc. Wprawdzie powód w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji powołał się na nieważność ugody

za względu na zawarcie jej pod wpływem błędu, a nie na nieważność wynikającą z braku zezwolenia sądu opiekuńczego dla przedstawiciela ustawowego powoda do zawarcia ugody, ale nieważność czynności prawnej sąd zawsze bierze pod uwagę z urzędu, nawet jeżeli strona takiego zarzutu nie zgłasza.

Zgodnie z art.101 § 3 k.r.i.o rodzice nie mogą bez zezwolenia sądu opiekuńczego dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani wyrażać zgody na wykonywanie takich czynności przez dziecko. Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu nie są prawnie zdefiniowane. O tym, które czynności należy uznać za przekraczające zakres zwykłego zarządu rozstrzyga orzecznictwo sądowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, według, którego do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu, w kontekście stosowania przepisu art. 101 § 1 k.r.i.o należy zaliczyć zrzeczenia się roszczeń odszkodowawczych w imieniu małoletnich dzieci wobec osoby zobowiązanej do wynagrodzenia szkody, jak również czynności dyspozycyjne, podejmowane przez rodziców w postępowaniu sądowym w imieniu małoletniego dziecka, takie jak zawarcie ugody w sprawach wykraczających poza bieżącą administrację jego majątkiem, a więc między innymi w sprawie o dział spadku, znoszenie współwłasności, czy też w sprawie należnego dziecku odszkodowania

/ patrz orzeczenie SN z 5.03.1962r 4 CR 578/61 OSNCP 1963 nr 6 poz 127 oraz postan. SN z 5/02.1999r III CKN 1202/98 Lex 1213617, uchwała SN z 4.02.1997r III CZP 127/96 OSNC 1997/5/50/. W tym miejscu należy zauważyć, że skoro SN do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu zaliczył między innymi zawarcie ugody sądowej w sprawach należnego dziecku odszkodowania, która przecież podlega kontroli sądu w ramach przepisu art.223 § 1 kpc w związku z art. 203 § 4 kpc, to tym bardziej czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu jest ugoda pozasądowa zawierająca zrzeczenie się dalszych roszczeń odszkodowawczych na rzecz małoletniego dziecka i ustalająca stopień jego przyczynienia się do powstania szkody. W ocenie Sądu Okręgowego, nie powinno ulegać żadnej wątpliwości, że na zawarcie ugody z dnia 21.11.2011r, w której pełnomocnik przedstawiciela ustawowego małoletniego powoda wyraził zgodę na zrzeczenie się dalszych roszczeń w stosunku do ubezpieczyciela i zgodził się na ustalenie 45% przyczynienia się powoda do powstania szkody bezwzględnie konieczna była zgoda sądu opiekuńczego. Brak zgody sądu opiekuńczego powoduje, że § 3 ugody oraz § 2 w zakresie zgody na pomniejszenie odszkodowania i zadośćuczynienia o 45% stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody są na podstawie art.581 § 1 i 3 kc w związku z art.101 § 3 k.r.i.o. nieważne.

Stwierdzenie przez Sąd Okręgowy częściowej nieważności ugody z dnia 21.11.2011r, w sytuacji gdy przyczyną oddalenia powództwa było uznanie przez Sąd Rejonowy, że zrzeczenie się dalszych roszczeń w stosunku do ubezpieczyciela było skuteczne, powoduje, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, a w konsekwencji zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 4 kpc podlega uchyleniu i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji przeprowadzi wnioskowane przez strony dowody na okoliczność wysokości szkody, ustalenia odpowiedniego zadośćuczynienia i celowości przyznania renty oraz stopnia przyczynienia się rodziców powoda do powstania szkody. Przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia Sąd Rejonowy powinien mieć na uwadze, że powinno ono być odpowiednie, stanowić realną wartość majątkową i być adekwatne do doznanych przez powoda cierpień. W ocenie Sądu Okręgowego zakres obrażeń powoda, skutki wypadku, długotrwałość leczenia wykazane dołączonymi do pozwu dowodami z dokumentów już wskazują, że wypłacona już kwota zadośćuczynienia nie jest odpowiednia.

W sytuacji gdy trafny okazał się zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art.101 § 1 k.r.i.o. w związku z art.58 § i 3 kc czego skutkiem była konieczność uchylenia wyroku, zbędne jest ustosunkowanie się do pozostałych zarzutów apelacji zmierzających w istocie do wykazania tego samego tj. nieważności ugody.